

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	35134 Політологія. Політична аналітика та експертиза
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	35134
Назва ОП	Політологія. Політична аналітика та експертиза
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Валюх Людмила Іванівна, Спересенко Микола Володимирович, Бульбенюк Світлана Степанівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.09.2021 р. – 22.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://mdu.in.ua/Ucheb/lits/samootsinka/mag/vidomosti_samoocinjvan nja_politologija-2021-2022.pdf
Програма візиту експертної групи	http://mdu.in.ua/Ucheb/lits/vizyty/mag/programa_ekspertizi_op_politol ogija-2021-2022.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» за спеціальністю 052 Політологія за другим (магістерським) освітнім рівнем вищої освіти та процес її реалізації в Маріупольському державному університеті (МДУ) містить необхідні компоненти для підготовки кваліфікованих фахівців-політологів та відповідає критеріям акредитації. МДУ є єдиним класичним університетом, який територіально розташований у Донецькій області та має сформовану політологічну школу, забезпечуючи підготовку фахівців-політологів на трьох рівнях вищої освіти. Університет ставить собі завданням відкриття докторантури на кафедрі політології та міжнародних відносин (випускова кафедра за ОП) у короткостроковій перспективі. Випускова кафедра - кафедра політології та міжнародних відносин нині - була створена у 2001 р. (на той час кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики). З часу заснування кафедри і до 2015 р. її завідувачем був К.В. Балабанов - ректор МДУ (до вересня 2020 р.), нині на кафедрі працює чинний ректор Університету - М.В. Трофименко. На початок 2021 р. кафедра здійснила 15 випусків бакалаврів – міжнародників, 14 випусків магістрів – міжнародників та 2 випуски бакалаврів – політологів. Станом на вересень 2021 р. за ОП навчається 11 здобувачів: 7 осіб на першому році навчання та 4 особи на другому, 1 здобувач з них навчається на заочній формі. При внесенні змін до ОП у 2021 р. було звернуто особливу увагу на посилення практичної складової освітніх компонентів ОП, внаслідок чого відбулося розширення обсягу кредитів, виділених на виробничу практику до 9. Результати онлайн-візиту до МДУ дозволяють ЕГ стверджувати, що представлена ОП спрямована на підготовку до безпосередньої професійної діяльності потенційно конкурентоспроможних випускників на регіональному та національному (один зі здобувачів на фокус-групі висловив бажання по закінченні навчання професійно реалізуватися у м.Києві) ринку праці. Університет продемонстрував високий ступінь адаптації, у тому числі щодо дотримання всіх необхідних протиепідеміологічних заходів, до освітньої діяльності в умовах карантину та виявив належний рівень забезпечення готовності до дистанційного навчання. У період дистанційної акредитаційної експертизи ЕГ здійснила аналіз інформації, наданої у Відомостях про самооцінювання (Форма СО), ознайомила з змістом веб сайту МДУ. Додатково було перевірено відповідну документацію, представлену у вільному доступі, а також на платформі Moodle (доступ було надано за запитом ЕГ) та надано за запитом ЕГ, проаналізовано інформацію, отриману на зустрічах з фокус-групами, що дало можливість дійти висновку про відповідність якісного рівня організації освітнього процесу у ЗВО. Результати роботи ЕГ дозволяють констатувати, що ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони. ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» була оновлена після прийняття Стандарту для другого (магістерського) рівня вищої освіти з урахуванням його вимог, а також з урахуванням пропозицій різних груп стейкхолдерів, з якими налагоджено постійну взаємодію на рівні МДУ та випускової кафедри. Дана ОП є однією з ОП другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка має чітко визначену спеціалізацію. Значною за обсягом є складова освітніх компонентів ОП, покликаних сприяти набуттю практичних навичок й умінь здобувачів. Правила прийому до ЗВО розміщені в окремому розділі «Абітурієнту», вони щорічно оновлюються. Практика розміщення навчальних матеріалів з усіх дисциплін на спеціалізованій платформі Moodle дозволила адаптуватися усім учасникам освітнього процесу до викликів дистанційного і змішаного навчання. Здобувачі ВО регулярно залучаються (1-2 рази на рік) до анонімних опитувань щодо якості викладання та рівня задоволеності навчанням на ОП. Культура академічної доброчесності є важливою складовою корпоративної культури МДУ, яка спирається зокрема на такі цінності, як: прозорість, взаємна довіра, взаємоповага, а також спільна та індивідуальна відповідальність. У публічному доступі (на офіційному сайті ЗВО) розміщена інформація щодо контрольних заходів, критеріїв їх оцінювання та основних процедур, яка є повною, валідною і доступною. На кафедрі політології та міжнародних відносин забезпечується неперервність навчання завдяки наявності ОП з політології бакалаврського, магістерського рівнів та ОП рівня PhD. У МДУ наявне фахове видання Вісник МДУ Серія: Історія. Політологія (категорія «Б»). Викладачі, які забезпечують реалізацію освітнього процесу за ОП, мають досвід практичної діяльності (наприклад, очолюють Центр Балто-Чорноморських студій, Інформаційний центр ЄС, Центр гендерних досліджень і освіти ПРООН). МДУ має належний рівень забезпечення щодо дотримання протиепідемічних заходів та щодо вимог інклюзивності. Позитивні практики. Викладання за ОП авторських курсів «Політики історичної пам'яті», «Націоналізм: теорія і практика». Ефективна університетська система заохочення НПП. Збільшення обсягу виробничої практики до 9 кредитів. Доступ до обговорення щодо оновлених ОП та інших нормативних документів МДУ у розділі «Громадське обговорення» на сайті ЗВО. Практика створення промороликів для ознайомлення здобувачів зі змістом елективних (вибіркових) дисциплін. Заплановано залучення (з жовтня 2021 р.) до викладання на семінарських заняттях спеціалістів-практиків і роботодавців на умовах погодинної оплати праці. Діюча навчальна лабораторія з організації практик та працевлаштування випускників. У корпусах і гуртожитку МДУ розроблено спеціальну розмітку для дотримання соціального дистанціювання між учасниками освітнього процесу в умовах офлайн та змішаного навчання як важливого елементу формування безпечного освітнього середовища. У ЗВО діє Положення щодо політики розвитку soft skills в МДУ.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. Відсутність конкретних прикладів врахування зарубіжного досвіду ОП політологічної спеціалізації магістерського рівня. Врахування досвіду ОП магістерського рівня за спеціальностями «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та «Міжнародні відносини» вітчизняних ЗВО потребує додаткового обґрунтування. Відсутність прикладів академічної мобільності здобувачів за ОП. Рекомендована література у Програмі вступного фахового іспиту та у Робочих програмах окремих дисциплін частково є застарілою. Відсутність практики проведення занять англійською мовою та/або білінгвальних занять (такі побажання висловлювали роботодавці). Відсутність опублікованих на офіційному сайті МДУ зауважень та пропозицій від стейкхолдерів щодо ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза». Немає у вільному доступі Робочих програм з ОК та ВК за ОП (доступ до Робочих програм забезпечується виключно через Moodle з корпоративних акаунтів). Зворотний зв'язок з практичним психологом в МДУ забезпечується виключно через електронну пошту та офіційні години прийому. На сайті МДУ у розділі «Студенту» вкладка «Протидія антиукраїнській пропаганді» не є змістовно наповненою (містить лише матеріал щодо тероризму). Рекомендації. За можливості розвинути співпрацю з іноземними ЗВО та поглибити співпрацю з вітчизняними ЗВО, розширивши взаємодію з випусковими кафедрами по ОП політологічної спеціалізації другого рівня вищої освіти. Розглянути можливість проведення заходів з популяризації участі здобувачів вищої освіти магістерського рівня у програмах внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, з урахуванням складових віртуальної мобільності та неформальної освіти. Бажано актуалізувати списки рекомендованих джерел літератури у Програмі вступного фахового іспиту та у Робочих програмах. Слушними уявляються пропозиції роботодавців щодо запровадження за ОП англійських та/або білінгвальних занять. Розглянути можливість оприлюднення на сайті МДУ зауважень та пропозицій від стейкхолдерів осіб щодо ОП. Доповнити інформацію на сторінках факультетів та кафедр Університету окремими вкладками, де розміщені Робочі програми. Пропонуємо урізноманітнити канали зв'язку здобувачів та працівників МДУ з практичним-психологом шляхом створення інтерактивної вебсторінки або сторінок у соціальних мережах, а також розглянути можливість збільшення форм взаємодії психолога з учасниками освітнього процесу.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП визначаються потребою ринку праці у конкурентоспроможних фахівцях та запитом стейкхолдерів, який сформувався у 2019 р., коли відбувся 1й випуск бакалаврів за ОП «Політологія» 1го рівня вищої освіти у МДУ. Штатними НПП випускової кафедри є чинний та колишній ректори МДУ, кореляція ОП зі стратегією Університету здійснювалися з залученням керівництва ЗВО. На організаційній та на резервній зустрічах гарант ОП зауважила, що унікальність ОП та її відповідність стратегічним цілям полягає у фокусі на євроінтеграцію, що виявляється у цілях ОП на формування у здобувачів вміння орієнтуватися у глобальному політичному середовищі. Як приклад такої відповідності було названо впровадження курсу «Євроінтеграційні студії», який є університетською вибірковою дисципліною для магістрів (<https://cutt.ly/uEmC3eM>). Стратегічний план розвитку МДУ на 2021-2025 рр. (<https://cutt.ly/yEmLect>) передбачає одну зі стратегічних цілей ЗВО «формування номенклатури спеціальностей, забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці» (вкладка «Освітній процес» <https://cutt.ly/uEmLxwb>). Ціль ОП «підготовка фахівців-політологів високого рівня» корелює з конкретизованими цілями і завданнями Стратегічного плану (там само), спеціалізація «Політична аналітика та експертиза» визначає унікальність ОП та спрямованість на підготовку фахівців з прикладних політичних досліджень, за словами гарант на організаційній зустрічі, це був запит перш за все від здобувачів-бакалаврів (анкетування «Якість вищої освіти МДУ» - 1 раз на рік, «Якість навчальних дисциплін МДУ» - 1 раз на семестр (<https://cutt.ly/8Em4Gac>); результати можна подивитися у додаткових документах, наданих за запитом ЕГ) та результатом аналізу ринку праці, у тому числі регіонального, разом зі стейкхолдерами на 2019-2021 рр. Саме тому при перегляді ОП у 2021 р. було зроблено акцент на практичній підготовці здобувачів за рахунок збільшення кредитів до 9 на підготовку і обов'язкову апробацію кваліфікаційної роботи (наголошено на зустрічі з гарантом і групою розробки). Гарант зауважила: ОК «Технологія політ. процесу» та «Політ. комунікація» мають на меті формування компетентностей широкої спеціалізації здобувачів. Гарант на цій зустрічі наголосила на комплексному підході до формування і перегляду ОП, завдяки чому забезпечена кореляція ОП з місією («практичне втілення євроінтеграційних прагнень України» <https://cutt.ly/SEmXlgr>) та стратегією МДУ як єдиного класичного ЗВО у Донецькій області. Регіональна специфіка, визначена у Стратегії МДУ, висвітлена у ВК «Південно-Східний регіон в умовах суспільно-політичної кризи» (зі слів одного зі здобувачів). Один з провідних стейкхолдерів – голова Маріупольської районної держ. адміністрації Н.Букреева у рецензії на ОП відзначила відповідність цілей ОП місії і стратегії МДУ (див. Форму СО). На фокус-групі зі стейкхолдерами представниця Маріупольської районної держ. адміністрації В.Сиротіна (Н.Букреева була відсутня у зв'язку з робочою нарадою) підтвердила цю інформацію.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На фокус-групах з гарантом, членами групи розробки, НПП, здобувачами, роботодавцями, на відкритій зустрічі з'ясовано, що стейкхолдери залучаються до формулювання цілей та ПРН за ОП. Пропозиції можуть надаватися під час розміщення мінімум за 2 тижні до Навчальної ради оновлених ОП у розділі «Громадське обговорення» на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/3EEYgny>). Формою зворотного зв'язку є елект. скринька. За підсумками онлайн зустрічей з різними стейкхолдерами навесні 2021 р. посилено практичну складову ОК. Здобувачі. Доц. М.Светлакова: в ОП2021 враховано результати анкетувань «Якість вищої освіти МДУ», «Якість навчальних дисциплін МДУ» (<https://cutt.ly/8Em4Gac>). На підтвердження Протокол засідання випускової кафедри від 21.05.2021 р., на цьому засіданні були присутні здобувачі для обговорення анкетувань (додаткові документи). Здобувачі повідомили, що на їх запит збільшено години на ОК з аналітики й експертизи, дисципліни стали «більш конкретизовані». В ОК «Політ. консультування» введено окремі пакети відповідно до наукових інтересів здобувачів, на їх основі відбувається вибір тем кваліф. робіт. Окремі НПП проводять опитування щодо зацікавленості курсами. Як приклад, проф. І.Грідіна (внаслідок хвороби була відсутня на зустрічі з НПП). Фокус-група з представниками студент. самоврядування: представники студент. ради історич. факультету брали участь в обговоренні ОП навесні 2021 р., вони запропонували окремі теми з ОК по політ. аналітиці й експертизі. Академічна спільнота інших ЗВО: колеги з КУ ім.Б.Грінченка запропонували ввести ОК «Академічне письмо» для формування soft skills; зав. каф. міжнародних відносин Львівської політехніки Г.Луцишин підтвердила консультативне залучення до формування і перегляду ОП, у доданих документах є Угода між ЗВО. К.Трима (Інститут вищої освіти): залучалася у грудні 2020 р. та у червні 2021 р. до обговорення ОП, надала рецензію, пропозиція – запровадити білінгвальні заняття та запрошувати зовнішніх експертів на майстер-класи. НПП кафедри. Доц. С.Пахоменко: введено дисципліну «Політика історичної пам'яті» як авторський курс та ОК «Націоналізм: теорія і практика». За ініціативи проф. І.Грідіної введено ОК «Методологія та організація наук. досліджень». НПП МДУ: доц. О.Беззубченко (каф. економіки та міжнар. ек. відносин) проведення спільних воркшопу та конференції, апробація кваліфікаційних робіт на них. Роботодавець. Практика онлайн опитувань роботодавців (<https://cutt.ly/cEQq44f>). А.Янченко, глава ГО «Агенція місцевої демократії» на відкритій зустрічі повідомив про залучення до перегляду ОП, побажання розширення викладання англ. мовою. В ОП2021 збільшено ОК «Іноземна мова» з 8 кредитів до 10. Народний депутат Д.Лубінець та голова Маріупольської районної держ. адміністрації Н.Букреєва були залучені до перегляду ОП2021, враховані їх пропозиції долучитися до освітнього процесу, з жовтня 2021 р. вони будуть проводити семінари з ОК «Технологія політ. процесу» і ОК «Пол. експертиза» відповідно (на умовах погодинної оплати).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Відповідно до Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 р., за наявної «інформаційної ізоляції населення» в умовах реформи децентралізації та перспектив реалізації стратегічної цілі з «Ефективне управління та безпека...» потреба у фахівцях у царині політ. аналітики й експертизи є актуальною (<https://cutt.ly/EEQw20V>). Врахування регіонального аспекту, у тому числі на ринку праці було враховано при визначенні окремих модулів ОК, наприклад на ОК «Технологія політ. процесу» передбачено проведення семінарів головою Маріупольської районної держ. адміністрації Н.Букреєвою (див. 1.1, 1.2.). На зустрічі зі здобувачами один з них розказав про ВК «Південно-Східний регіон в умовах суспільно-політичної кризи», який він вивчає. Здобувачі за ОП залучені до досліджень в рамках держбюджетної теми кафедри, партнерами кафедри є Маріупольська міська рада, Маріупольська районна держ. адміністрація (<https://cutt.ly/xEQrWSL>), голова Маріупол. районної держ. адміністрації очолювала комісію з держ. атестації бакалаврів, з нею обговорювали питання щодо працевлаштування випускників магістратури (зі слів гаранта). На зустрічі з керівництвом ЗВО ректор МДУ М.Трофименко підкреслив, що Університет є центром розвитку політичної науки у регіоні, здобувачі можуть працювати в органах держ. влади, здійснювати експертизи для СБУ, Прикордонної служби, Служби зовнішньої розвідки. Проректор Т.Марена підкреслила зв'язок МДУ з Міським центром зайнятості. На зустрічі з роботодавцями нар. депутат Д.Лубінець зауважив, що він готовий взяти на стажування з можливістю подальшого працевлаштування здобувачів за ОП, а також він проводив переговори з головами 2х комітетів ВРУ щодо цього. Врахування зарубіжного досвіду: гарант повідомила на зустрічі з групою розробки, що під час зустрічей Дискусійного клубу з представниками Познанського університету обговорювалися особливості викладання політологічних дисциплін у Польщі. Досвід вітчизняних ЗВО. Проф. Н.Пашина повідомила про співпрацю з НУ «Львівська політехніка» та врахування досвіду цього ЗВО, проф. Г.Луцишин на відкритій зустрічі підтвердила це (1.2.). Гарант розповіла про спільні наради гарантів ОП з представниками кафедри міжнародних відносин та міжнародного права КУ ім.Б.Грінченка (<https://cutt.ly/zEQul2x>). У Формі СО вказано про врахування досвіду ОП: ПНПУ ім.К.Ушинського, втім ЕГ встановила, що у ЗВО наявна ОП «Політологія» для бакалаврів (<https://cutt.ly/hEQilF9>); досвід врахування ОП «Львівської політехніки» також можна вважати частковим, бо у цьому ЗВО ОП для магістрів за спеціальністю «Міжнародні відносини» (<https://cutt.ly/yEQiHsF>), а у КУ ім.Б.Грінченка ОП для магістрів «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (<https://cutt.ly/zEQi7hZ>), тому порівняльний аналіз вказаних ОП та ОП «Політ. аналітика та експертиза» є нерелевантним. Зваженість оцінки потребує відзначити, що основна вага освітніх компонентів за ОП «Політ. аналітика та експертиза» є унікальною з переважаючим прикладним спрямуванням.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для 2-го (магістерського) рівня вищої освіти від 18.03.2021 р. (<https://cutt.ly/tEQdmpp>) та ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р. дозволяє дійти наступних висновків. Обсяг кредитів за ОП та обсяг ОК і ВК за ОП, спрямованих на забезпечення загальних і спеціальних компетентностей за спеціальністю відповідають вимогам Стандарту. Програмні результати навчання за ОП відповідають вимогам Стандарту. Загальні компетентності, визначені в ОП повністю відповідають вимогам Стандарту. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності в ОП доповнені (окрім тих, що визначені у Стандарті) відповідно до спеціалізації двома додатковими: «СКО8. Здатність до аналізу та експертизи соціально-політичної ситуації в суспільстві, державах та регіонах; системно оцінювати політичний процес, політичні конфліктні та кризові ситуації. СКО9. Спроможність здійснювати комунікацію у різних сферах політичної діяльності, проводити політичні консультації на різних рівнях державних і недержавних організацій та установ для прийняття управлінських рішень». Програмні результати навчання також доповнені в ОП відповідно до спеціалізації двома додатковими, у порівнянні зі Стандартом: «ПР 09. Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно її обробляти; надавати замовникам різних рівнів теоретичну і методичну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятним рішенням та ймовірним ризикам ПР 10. Професійно застосовувати комунікаційні взаємозв'язки із структурами, організаціями та особами на різних владних та суспільних рівнях; виконувати консультаційні експертно-аналітичні функції на національному та міжнародному рівнях». ЕГ дійшла висновків, що таке доповнення є логічним та обґрунтованим. Варто зауважити, що Стандарт визначає мінімум 6 кредитів для практики здобувачів, дана ОП у редакції 2021 р. передбачає розширення годин практики до 9 кредитів. Форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності у ЗВО системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти відповідають вимогам Стандарту. На зустрічах з гарантом, групою розробки та керівництвом МДУ неодноразово підкреслювалося, що перегляд ОП у 2021 р. був здійснений після прийняття Стандарту та відповідно до його вимог.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» є однією з ОП другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка має чітко визначену спеціалізацію. Під час перегляду й оновлення ОП було враховано пропозиції і побажання таких груп стейкхолдерів: НПП випускової та інших кафедр МДУ, представників вітчизняної академічної спільноти, здобувачів і представників студентського самоврядування, роботодавців. Значна частина навчального часу за ОП присвячена набуттю практичних навичок й умінь, до освітнього процесу будуть залучені представники роботодавців. На регіональному та національному ринку праці наявний попит на фахівців у царині політичної аналітики та експертизи. Позитивні практики. Практика періодичних онлайн-опитувань здобувачів, випускників та роботодавців (відповідні вкладки розміщені на сайті історичного факультету у вільному доступі). Доступ до обговорення оновлених ОП у розділі «Громадське обговорення» на сайті ЗВО. Залучення здобувачів за ОП у дослідженнях з держбюджетної теми, яка має актуальне і важливе значення, зважаючи на специфіку регіону – Донецької області. Викладання за ОП авторських курсів «Політика історичної пам'яті», «Націоналізм: теорія і практика». Врахування регіональної специфіки при формуванні ОК, зокрема ОК «Технологія політичного процесу», та ВК «Південно-Східний регіон в умовах суспільно-політичної кризи». Залучення до викладання на семінарських заняттях спеціалістів-практиків і роботодавців на умовах погодинної оплати праці (Д.Лубінець та Н.Букрєєва). Розширення обсягу виробничої практики до 9 кредитів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Обмеженість порівняльного досвіду розробки та реалізації ОП, особливо врахування іноземного досвіду. Врахування досвіду вітчизняних ЗВО ОП магістерського рівня за спеціальностями «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та «Міжнародні відносини» потребує додаткового обґрунтування. Рекомендації. За можливості розширити співпрацю з іноземними ЗВО та поглибити співпрацю з вітчизняними ЗВО, розширивши взаємодію з випусковими кафедрами по ОП політологічної спеціалізації другого рівня вищої освіти. Передбачити можливість надання пропозицій щодо ОП з боку академічної спільноти інших вітчизняних і зарубіжних ЗВО через форму онлайн-опитування на сайті історичного факультету за зразком існуючих форм для здобувачів, випускників і роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на загальну відповідність цілей освітньої програми вимогам підкритеріїв проектування освітньої діяльності та програмних результатів навчання з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, зокрема на галузевому і регіональному рівнях, а також тенденцій і запитів ринку праці, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, а також некритичний характер зауважень щодо врахування досвіду вітчизняних і зарубіжних ЗВО при формуванні і перегляді ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої складової за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства України, а саме ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» (<https://cutt.ly/QEEjntX>) та вимогам Стандарту (<https://cutt.ly/tEQdmpp>). Відповідно до ОП 2021 р. та навчального плану 2021 р., термін навчання складає 1 рік 4 місяці для денної та заочної форм здобуття вищої освіти, загальний обсяг ОП - 90 кредитів ЄКТС. ОП визначає наступний розподіл змісту освітньої складової: цикл дисциплін загальної підготовки – 26 кредитів (20 кредитів – обов'язкові дисципліни та 6 кредитів - вибіркові), цикл дисциплін професійної підготовки – 64 кредити (45 кредитів – обов'язкові дисципліни та 19 кредитів - вибіркові). На дисципліни за вибором здобувачів виділено 25 кредитів або 27,8 % загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС, що відповідає нормативним вимогам. На дисципліни, що належать до обов'язкової компоненти, виділено 44 кредити (48,9 % загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС). 12 кредитів передбачено на практичну підготовку здобувачів: 9 кредитів – виробнича практика (10 % загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС) та 3 кредити – переддипломна практика (3,3 % загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС). 9 кредитів виділено на кваліфікаційну роботу (10 % загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС). Обсяг кредитів ОП, спрямованих на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти за спеціальністю, відповідає вимогам Стандарту. Вибіркові компоненти поділені, відповідно до нормативних вимог МДУ, на дисципліни загальної підготовки та дисципліни професійної підготовки. Навчальні дисципліни плануються в обсязі не менше 3 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз структурно-логічної схеми ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» та Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП дозволив ЕГ зробити такі висновки. ОК структуровані відповідно до цілей ОП, логічно, змістовно і взаємопов'язано, завдяки чому досягнуто оптимального розподілу часу навчання за семестрами, що дозволяє досягти заявлених ПРН. Цикл загальної підготовки за ОП у складовій обов'язкових компонентів становить 22,2 % від обсягу ОП цього блоку (20 кредитів з 90 кредитів ЄКТС), це забезпечує низку заявлених загальних компетентностей, мультидисциплінарність ОП та відповідає як нормативним вимогам законодавства України, так і принципам організації освітньо-навчального процесу у МДУ. Цикл професійної підготовки становить відповідно 77,8 % (разом з виробничою та переддипломною практиками та кваліфікаційною роботою) від загального обсягу ОП, він передбачає опанування ПРН, ЗК та СК (див. 2.1.). Принципами розміщення освітніх компонентів є логічна послідовність, системність та наступність. Наприклад, ОКПП 1.2.1. «Політична аналітика» та ОКПП 1.2.2. «Сучасна зарубіжна політологія» (1 семестр) передують ОКПП 1.2.3. «Політична експертиза» (2 семестр). Обов'язкові дисципліни професійної підготовки (5 дисциплін у 1-му семестрі та 1 у 2-му семестрі) передують вибірковою дисципліною професійної підготовки (3 семестр) та виробничій практиці (2 семестр). Каталог ОПП для магістерського рівня розміщений у відкритому доступі на сайті МДУ (<https://cutt.ly/gEEbOaS>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Для визначення відповідності предметній області було проаналізовано ОП, Форму СО, НП, рецензії стейкхолдерів та інші додані на запит ЕГ документи. Предметною областю ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» є політ. аналіз як процедура та політ. аналітика і експертиза як професійна діяльність. За ОП 2021 р. передбачено збільшення кредитів до 9 на виробничу практику. На організаційній зустрічі гарант повідомила, що триває процес укладання договорів про практики з ГО регіону. Укладені договори про практику з представниками державних

органів влади (див. 1.1., 1.4.). Проф. І.Грідіна виграла грант з метою створення аналітичного проекту з залученням здобувачів. Обов'язковою умовою апробації кваліфікаційних робіт здобувачів за ОП є публікація тез у збірнику МДУ та участь в Інтернет-конференції (див. додаткові документи, надані на запит ЕГ). Одним з обов'язкових завдань з ОК «Іноземна мова» є переклад документів і літератури політологічного спрямування. Оскільки більшість здобувачів продовжують навчання після бакалавріату за ОП «Політологія» в МДУ, вибір тем їх кваліфікаційних робіт обумовлюється досвідом написання курсових робіт впродовж попередніх років навчання, тематика яких є наскрізною. Такий приклад навела зокрема доц. М.Светлакова щодо одного зі здобувачів. На фокус-групі здобувачі підтвердили наявність такої практики. Виробнича практика у здобувачів за ОП передбачена у 2му семестрі, тому її відповідність предметній області спеціальності перевірити поки немає можливостей. Аналіз ОК загальної підготовки («Іноземна мова», «Академічне письмо», «Основи педагогіки вищої школи», «Методологія та організація наукових досліджень») підтвердив їх спрямованість на формування необхідних професійних компетентностей для роботи перш за все у наукових і дослідних установах, ЗВО. ОК професійної підготовки («Політ. аналітика», «Політ. експертиза», «Політ. комунікація», «Політ. консультування», «Технологія політ. процесу», «Сучасна зарубіжна політологія») спрямовані на формування компетентностей для роботи в аналітичних установах, у царині політичного консультування та консалтингу, в органах державної і місцевої влади. Освітні компоненти, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності, відсутні. На зустрічі з роботодавцями та на відкритій зустрічі прозвучали пропозиції щодо розгляду можливості викладання кількох ОК англійською мовою (зокрема пропозиція від А.Янченка). К.Трима (Інститут вищої освіти НАПН) запропонувала розглянути можливість запровадження білінгвальних занять. Беручи до уваги викладацький потенціал кафедри (з НПП мають сертифікати про володіння англ. мовою на рівні B2, 2 НПП дипломи про вищу освіту зі спеціальності «Міжнародник-перекладач»), сучасні вимоги інтернаціоналізації вищої освіти, побажання стейкхолдерів, ЕГ вважає слушними подібні пропозиції.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У Положенні про організацію освітнього процесу в МДУ (<https://cutt.ly/dETyTo2>) зазначені напрями формування індивідуальної освітньої траєкторій здобувачами – індивідуальний план здобувача, можливість навчання за індивідуальним графіком, зобов'язання Університету забезпечити здобувачеві вільний вибір дисциплін в обсязі не менше як 25 % кредитів ЄКТС, передбачених за ОП. На фокус-групах з НПП, здобувачами та представниками студентського самоврядування було підтверджено реалізацію цих складових у МДУ. Зокрема здобувачі підтвердили можливість вільного вибору дисциплін з каталогу елективних дисциплін для 2-го рівня вищої освіти, який розміщений на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/kETiSKC>). Здобувачі підтвердили, що при виборі елективних дисциплін загального і професійного циклів проблем не виникало, оскільки студентські групи є малокомплектними і здобувачі завжди можуть дійти згоди. Як розповів один зі здобувачів, наприклад, з 10-ти дисциплін професійного циклу потрібно обрати 2. Гарант повідомила, що здобувачі можуть реалізувати право на індивідуальну освітню траєкторію і через самостійний вибір бази практики, хоча за ОП таких прецедентів не було. На зустрічі із структурними підрозділами начальник навчального відділу М.Зіміна розповіла про те, що Положення про вибіркові дисципліни у МДУ (<https://cutt.ly/PETpzSX>) найближчим часом буде оновлюватися. Відповідно до чинного Положення варіативна компонента навчальних дисциплін для магістрів має становити не менше 24 кредитів, мінімальна чисельність групи для навчання за нею – 10 осіб. Перелік вибіркових дисциплін і загального, і професійного циклів щорічно оновлюється. В Університеті та за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» наявна практика презентацій (промоволиків) щодо вибіркових дисциплін (наприклад, таку презентацію робив доц. С.Пахоменко для ВК «Політика історичної пам'яті»). За ОП вивчення вибіркових дисциплін передбачено у 2 та 3 семестрах. Здобувачі-магістри за допомогою кураторів до 1 жовтня мають обрати дисципліни у відповідних Гугл формах та до 1 листопада письмово визначити свій вибір щодо конкретних ВК. На зустрічі здобувачі підтвердили свою обізнаність з процедурою вибору дисциплін. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів частково регламентується у МДУ також Положенням про проведення практик здобувачів (<https://cutt.ly/1ETsqEf>), Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення... (<https://cutt.ly/GETsFSk>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у МДУ (<https://cutt.ly/pETsBpS>), Порядком формування індивідуального плану здобувача (<https://cutt.ly/qETs6X9>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів забезпечується виробничою практикою (2 семестр), обсяг якої за ОП 2021 становить 9 кредитів. У МДУ діє Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти МДУ (<https://cutt.ly/LEYFsgs>). Згідно з Положенням здобувачі мають право самостійно обирати бази практик або пропонувати місце фактичного працевлаштування за спеціальністю. Окремим різновидом практики за ОП є переддипломна практика (3 кредити). На організаційній зустрічі гарант повідомила, що триває процес укладання договорів про практики з ГО регіону. Укладені договори про практику з представниками державних органів влади (див. 1.1., 1.4.). Здобувачі за ОП залучені до досліджень в рамках держбюджетної теми кафедри, партнерами кафедри є Маріупольська міська рада, Маріупольська районна держ. адміністрація (<https://cutt.ly/xEQrWSL>), з якими укладені договори про практику. На час проведення акредитаційного візиту ЕГ виробнича практика здобувачів за ОП не почалася. Досвід практичної роботи за спеціальністю здобувачів. На організаційній зустрічі гарант повідомила, що К.Чульська разом з проф. І.Грідіною створили МАД – аналітичний проект (проект реалізований

разом з НаУКМА). Здобувачка 2го року навчання К.Чульська повідомила, що має досвід громадської діяльності, роботи у політичній партії, наразі працює у міжнародній недержавній організації (працевлаштувалася завдяки інформації одного з викладачів). ОК «Технологія політ. процесу», «Політ. комунікація», «Політ. аналітика», «Політ. консультування», «Політ. експертиза» мають прикладне спрямування. ОК за ОП «Політологія» дозволяють сформувати у здобувачів комплекс професійних компетентностей, зокрема завдяки ЗКо2, ЗКо3, ЗКо4, ЗКо5, ЗКо6, ЗКо7, СКо1, СКо2, СКо3, СКо4, СКо5, СКо6, СКо7, СКо8, СКо9.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills) регламентується Положенням щодо політики розвитку soft skills в МДУ (<https://cutt.ly/DEEQjWj>), в якому визначені напрями розвитку soft skills, основні структурні підрозділи Університету, які формують політику розвитку soft skills та їх основні завдання щодо цього. У Положенні про вибіркові дисципліни у МДУ (<https://cutt.ly/PETpzSX>) підкреслюється, що вони спрямовані на формування soft skills. На організаційній зустрічі гарант повідомила, що за ОП широко застосовується політика розвитку soft skills для здобувачів. Як приклад було наведено практику читання відкритих лекцій викладачами. На зустрічі з керівництвом ЗВО ректор МДУ розповів про плани створення Центру інформованої громадянськості, який сприятиме розвитку комунікаційних соціальних навичок здобувачів МДУ. Здобувачі за ОП вже мають можливості розвивати комунікаційні soft skills завдяки функціонуванню з 2003 р. на базі випускової кафедри товариства «Дискусійний клуб «Виклики XXI ст.», засідання якого проводилися до запровадження карантинних обмежень щомісяця (<https://cutt.ly/HEEWdx5>). На фокус-групах зі здобувачами та представниками студент. самоврядування було підтверджено цю інформацію, усі опитані здобувачі обізнані в діяльності клубу, а його члени, у тому числі здобувачі за ОП, три роки поспіль здобувають 1 місце на конкурсі студентських наукових товариств МДУ. У ЗВО прийнята та реалізується Мовна стратегія МДУ. Один зі здобувачів на фокус-групі відзначив ОК «Політична комунікація», на якій одним з завдань було написання промов, що сприяло формуванню комунікаційних soft skills та соціальних навичок з емоційного інтелекту. Збільшення ОК «Іноземна мова» до 10 кредитів має на меті розвиток soft skills комунікації на професійному рівні англійською мовою. Заняття англійської мови проводяться зокрема у лінгафонному кабінеті. Як приклад завдань за ОК було наведено завдання перекладу політологічних матеріалів. На резервній зустрічі гарант розповіла про завдання ОК «Основи педагогіки вищої школи» формувати соціальні навички здобувачів у професійній взаємодії у вищій школі. Ще одна дисципліна загального циклу «Академічне письмо», запроваджена на рекомендацію колег з «Львівської політехніки» (див. 1.2.) покликана сприяти формуванню soft skills аналітичного спрямування. ВК з циклу загальної підготовки «Психологія конфлікту», «Професійна та корпоративна етика» сприятимуть формуванню соціальних навичок взаємодії та командної роботи у здобувачів. Збільшення годин на виробничу практику до 9 кредитів за ОП 2021 р. покликане сприяти розвитку як професійних, так і соціальних навичок вузькопрофільного та міждисциплінарного характеру.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» дуальна форма вищої освіти не реалізується. Водночас у здобувачів є можливості реалізувати елементи дуальної освіти, навчаючись за індивідуальним графіком. У МДУ діє Положення про індивідуальний графік навчання у МДУ (<https://cutt.ly/aEER7ZI>), яке визначає одну з підстав оформлення індивідуального графіку здобувачем працевлаштування за фахом на підставі довідки з місця роботи. На фокус-групах зі здобувачами та представниками студентського самоврядування присутні підтвердили про обізнаність з нормами Положення. На зустрічі з керівництвом ЗВО ректор МДУ повідомив, що норми Положення про індивідуальний графік навчання у МДУ розглядаються як фактична дуальна освіта і в найближчих планах ЗВО запровадити дуальну освіту в Університеті.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Положення про організацію освітнього процесу у МДУ (<https://cutt.ly/nEYVUNy>) регламентує розрахунок співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів. Відповідно до Положення, освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Кількість аудиторних годин на один кредит ЄКТС для здобувачів денної форми навчання за другим рівнем вищої освіти у МДУ становить до 12-14 годин (14 годин – для обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки). Максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати 24 години. Час для написання кваліфікаційної роботи - 4 тижнів до 8 тижнів. Допускається паралельне написання кваліфікаційної роботи і продовження теоретичного навчання, але тривалість підготовки кваліфікаційної роботи в цьому разі має бути еквівалентно збільшена (має бути компенсований час, виділений на теоретичне навчання). Тривалість екзаменаційних сесій на заочній формі навчання – до до 30 календарних днів на рік – на першому курсі, 40 календарних днів на рік на 2 курсі за рівнем магістра. Навантаження з дисципліни впродовж семестру складається з аудиторних годин, самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. На самостійну роботу здобувачів відводиться не менше 1/2 та не

більше 2/3 від загального обсягу навчального часу для вивчення конкретної навчальної дисципліни. За розкладом на 1й семестр 2021/2022 н.р. для здобувачів за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» передбачений один вільний день – четвер (<https://cutt.ly/kEYBTON>). За навчальним планом ОП аудиторне навантаження розраховане на 1-3 семестри, в яких середня кількість годин навчальних занять на тиждень становить: 1 семестр – 18 год., 2 семестр – 22 год., 3 семестр – 15 год. Під час зустрічі зі здобувачами нарікань на розклад та розподіл навчального навантаження висловлено не було. ЕГ дійшла висновків, що обсяг ОП та її окремих ОК реалістично відбивають навантаження здобувачів, що вони підтвердили у ході інтерв'ю у фокус-групі. Обсяг ОП є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» дуальна форма вищої освіти не реалізується. Водночас у здобувачів є можливість реалізувати елементи дуальної освіти, навчаючись за індивідуальним графіком. У МДУ діє Положення про індивідуальний графік навчання у МДУ (<https://cutt.ly/aEER7Zl>), яке визначає одну з підстав оформлення індивідуального графіку здобувачем працевлаштування за фахом на підставі довідки з місця роботи. На фокус-групах зі здобувачами та представниками студентського самоврядування присутні підтвердили про обізнаність з нормами Положення. На зустрічі з керівництвом ЗВО ректор МДУ повідомив, що норми Положення про індивідуальний графік навчання у МДУ розглядаються як фактична дуальна освіта і в найближчих планах ЗВО запровадити дуальну освіту в Університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони. Зміст ОП «Політологія» має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти в цілому заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОП має регіональну спрямованість, яка проявляється зокрема у визначенні баз виробничих практик та планах залучення до проведення занять стейкхолдерів. Набуття здобувачами soft skills забезпечується комплексною політикою МДУ: обов'язковими освітніми компонентами та вибірковими освітніми компонентами загального циклу, запровадженням різних форм проведення занять. За ОП забезпечене право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Позитивні практики. В Університеті розроблено і діє Положення щодо політики розвитку soft skills в МДУ. За ОП у блоці вибіркових дисциплін професійного спрямування викладається авторський курс «Політика історичної пам'яті». У МДУ запроваджена практика презентацій (промо роликів) для ознайомлення здобувачів з вибірковими дисциплінами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. З фокус-групи зі здобувачами ЕГ дізналася, що тільки одна здобувачка за ОП має досвід практичної роботи за спеціальністю. Рекомендації. Зважаючи, що ОП забезпечує освітній процес на 2-му рівні вищої освіти, ЕГ вважає доцільним рекомендувати активізувати роботу з популяризації залучення здобувачів до практичної роботи за спеціальністю.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на відсутність недоліків щодо формування структури і змісту ОП, наявність позитивних й унікальних практик та сильних сторін забезпечення реалізації вимог щодо формулювання змісту ОП, її змістовного наповнення, зокрема освітніх компонентів, їх відповідності предметній області спеціальності, передбачених ОП можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії та практик їх реалізації, експертна група дійшла спільної згоди, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На офіційному сайті МДУ представлений окремий розділ «Абітурієнту» (<https://cutt.ly/SEQhWd6>), де у вільному доступі розміщено всю необхідну інформацію, зокрема для вступу до магістратури. Є у публічному доступі програма вступних іспитів за ОП та розклад вступних іспитів 2021 р., інформація щодо ліцензованих обсягів, нормативних термінів і вартості навчання. Опубліковано інформацію про телефон випускаючої кафедри. Оприлюднено інформацію щодо рейтингу вступників-2021. Окремо створено сторінки «Вступнику МДУ» у соціальних мережах (зокрема Facebook, Instagram (вкладка «Освітній процес» (<https://cutt.ly/uEmLxwb>) у розділі Стратегічний план розвитку МДУ на 2021-2025 рр. (<https://cutt.ly/yEmLect>). Правила прийому на навчання є розробленими та коректно викладеними, вони не містять дискримінаційних положень. На зустрічі зі здобувачами один з них розповів, що дивився інформацію про вступ до магістратури на сайті МДУ.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті (нова редакція) (<https://cutt.ly/REQVTiN>) вищу освіту за другим рівнем можуть здобути особи з закінченою вищою освітою першого (бакалаврського) рівня. Прийом на навчання за ОП здійснюється відповідно до ліцензованого обсягу та правил вступу до магістратури МДУ (<https://cutt.ly/SEQhWd6>), регламентується Програмою вступного фахового іспиту для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія» (<https://cutt.ly/LEQNvoO>). Дана Програма встановлює письмовий екзамен протягом 2х годин. Запитання, винесені на іспит, враховують знання з низки дисциплін політологічного циклу, у тому числі прикладного спрямування з врахуванням особливостей спеціалізації за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза». Вступний іспит поділяється на три блоки: розкриття змісту 10 термінів (5 балів максимум за кожну відповідь), розгорнуті відповіді на 10 запитань (20 балів максимум за кожну відповідь), аналітична записка з елементами політичного аналізу (50 балів максимум). Варто зауважити, що Програма вступного фахового іспиту для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія» при загальному високому рівні має недолік – частково застарілу рекомендовану літературу та недостатню кількість рекомендованих електронних ресурсів для підготовки вступників (12 позицій з 57 рекомендованих джерел).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регламентуються у МДУ Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у МДУ, та надання їм академічної відпустки (<https://cutt.ly/eEQ5IFv>): передбачає обов'язкове додавання здобувачем копії документа, що містить інформацію про здобуті результати навчання (копії оформленої належним чином навчальної картки студента, завіреної печаткою закладу вищої освіти, в якому навчається здобувач, або копії індивідуального навчального плану, завіреної печаткою закладу вищої освіти, в якому навчається здобувач) та вступне випробування у формі співбесіди зі спеціальності, встановлюється термін у 2 тижні на розгляд відповідної заяви здобувача. Окремо діє Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у МДУ (<https://cutt.ly/5EQ6sbm>), в якому зокрема вказано правила та форми визнання і перерахування результатів навчання, у додатках є зразок академічної довідки з обов'язковим зазначенням дисциплін (курсів), кредитів ECTS та оцінки за шкалою МДУ. З метою сприяння академічній мобільності у ЗВО функціонує Відділ міжнародних зв'язків МДУ (<https://cutt.ly/iEQ65NM>). За ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» практик застосування вказаних правил не було (про це зокрема зазначено у Формі СО).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та докладно регламентують таку процедуру, вони регламентуються Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/YEWqzYG>): здобувач звертається з заявою, яка має погодженням гаранта ОП, до деканату факультету навчання та додає необхідні документи на підтвердження, після цього створюється комісія (входить завідувач кафедри та/або гарант ОП, представник студентської ради факультету, НПП, який викладає певну навчальну дисципліну / є керівником курсової роботи / керівником практики від МДУ) та впродовж 10 днів проводиться співбесіда зі здобувачем і приймається рішення. Рішення комісії оформлюється протоколом та при згоді здобувача визначена у протоколі кількість балів переноситься у Журнал академічної групи, Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти, Відомість обліку успішності,

Навчальну картку. Порядок передбачає можливість оскарження рішення комісії протягом 3 робочих днів і звернутись із заявою до ректора університету. У такому випадку наказом ректора створюється комісія з розгляду апеляції (декан, завідувач випускової кафедри, НПП кафедри, що не входив до попередньої комісії). За ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» наявний прецедент зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачці К.Чульській, яка навчалася у Школі політичної аналітики НаУКМА, де пройшла курс «Аналітичний центр: інструкція з експлуатації» та отримала сертифікат учасника обсягом 5 кредитів (див. додані на запит ЕГ документи). Результати навчання здобувачки перераховані за ВК професійного циклу «Політичне консультування» (4 кредити). На зустрічі з гарантом та групою розробки ОП було підтверджено факт перерахування результатів навчання К.Чульської, на зустрічі зі здобувачами студентка це підтвердила особисто. На фокус-групі здобувачів один з них повідомив, що він та ще двоє здобувачів за ОП збираються подавати сертифікати про участь в Осінній політологічній школі МДУ 13-15 вересня 2021 р. (<https://cutt.ly/UEWwVe7>) для перерахування за однією з освітніх компонент, втім процедури перерахування результатів неформальної освіти здобувач не знає.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони. Правила прийому за ОП є послідовними, чіткими і доступними, вони скомпоновані в окремому розділі на сайті МДУ – «Абітурієнту». Правила прийому щорічно оновлюються, на сайті Університету вони представлені повно та мають легку навігацію пошуку. У ЗВО розроблені та оприлюднені нормативні документи, які регламентують визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, та здобутих у неформальній освіті. Позитивні практики. Є прецедент перерахування результатів навчання, отриманих здобувачем у неформальній освіті. Відповідний Порядок перерахування передбачає процедуру оскарження у разі відмови у перерахуванні таких результатів. У МДУ наявні програми академічної мобільності для НПП та здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. Немає прикладів академічної мобільності здобувачів за ОП. Недостатнім є рівень обізнаності здобувачів про процедуру перерахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (з'ясовано на фокус-групі зі здобувачами). Рекомендована література у Програмі вступного фахового іспиту для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія» містить частину застарілих джерел та тільки п'ята частина з них (12 з 57 позицій) є рекомендованими електронними ресурсами для підготовки вступників. Рекомендації. Рекомендуємо ЗВО проводити заходи з популяризації участі здобувачів вищої освіти магістерського рівня у програмах внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, з урахуванням складових віртуальної мобільності та неформальної освіти. На думку ЕГ, варто оновити рекомендовану літературу у Програмі вступного фахового іспиту для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія», зокрема шляхом розширення рекомендованих електронних ресурсів для підготовки здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 Політологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Використання різних форм, методів навчання чітко регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу Маріупольського державного університету» (<https://cutt.ly/aEvv7Qh>). На фокус-групі із НПП з'ясовано, що найпоширенішими методами навчання на ОП є: словесні (лекція, лекція-дискусія); наочні (демонстрування,

ілюстрування матеріалу за допомоги мультимедійних засобів); практичні та проблемно-пошукові методи, а також інтерактивні методи навчання: дискусії, мозковий штурм, ділові ігри, колоквіуми. Під час фокус-групи зі здобувачами, частина здобувачів освіти 2-го року навчання підтвердили використання даних методів навчання. Визначені форми і методи навчання та викладання зазначені в робочих програмах навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/zEEUIgG>) та Таб. 3.6. Матриця відповідності визначених ОП РН та компетентностей. Викладачі ОП є вільними у визначенні змісту навчальних дисциплін, обранні форм та методів навчання та викладання за умови дотримання вимог ОП щодо обсягу освітніх компонентів та формування визначених у ній компетентностей і програмних результатів навчання, що є одним із виявів практичної реалізації принципу академічної свободи. На зустрічах із НПП та здобувачами освіти було підтверджено відповідність вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, оскільки здобувачі освіти мають можливість вільного вибору тематики індивідуальних завдань, курсових, кваліфікаційних робіт, баз проходження виробничої практики тощо. Це стало можливим також завдяки тому, що за ОП навчається невеликий контингент здобувачів. Принцип академічної свободи реалізується через можливості вільного вибору навчальних дисциплін. Забезпечення права вільного вибору навчальних дисциплін підтверджується у «Положенні про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті» (<https://cutt.ly/BEvTvq0>), а також наявністю каталогу елективних дисциплін (<https://cutt.ly/zEvT3F3>). На фокус-групі здобувачі освіти підтвердили реалізацію можливості вибору ОК шляхом заповнення гугл-форми (<https://cutt.ly/aEvYhfn>). Відповідність принципам академічної свободи, через можливість членства у наукових товариствах та спілках, була засвідчена здобувачами освіти на фокус-групах (студ. наукове товариство «Дискусійний клуб «Виклики ХХІ ст.», (<https://cutt.ly/qEEUCB3>), ГО «Ліга політологів-міжнародників «Дипкорпус» (<https://cutt.ly/2EEUMeM>). Щорічно в МДУ проводиться конкурс студ. наукових товариств. Останні три роки студ. наукове товариство «Дискусійний клуб «Виклики ХХІ ст.» здобуває 1 місце у даному конкурсі. Студентоцентризований підхід у МДУ та в освітньому процесі заявленої ОП реалізується також через участь здобувачів у систематичному моніторингу якості освітніх послуг (анкетування «Аналіз якості вищої освіти» (Скан-копії засідання кафедри по обговоренню анкет надані у додаткових документах). Прояви студентоцентризму також полягають як у підтримці ЗВО студентського самоврядування, так і в реалізації можливостей здобувачів ВО впливати на зміст ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Розпочинаючи вивчення певного освітнього компоненту викладачі кафедри політології та міжнародних відносин надають здобувачам освіти усю необхідну інформацію щодо змісту, процедури, результатів навчання, видів, форм та методів роботи, контрольних заходів, рекомендованих інформаційних джерел (опитування у фокус-групах здобувачів та НПП це засвідчили). Робочі програми навчальних дисциплін доступні на Навчальному порталі MOODLE МДУ (<https://cutt.ly/mEEOnSg>). Аналіз робочих програм дозволяє констатувати наявність в них необхідної інформації: переліку загальних та спеціальних компетентностей, перелік тем для вивчення, індивідуальні завдання, критерії оцінювання, рекомендовані джерела інформації (основні, допоміжні, інформаційні ресурси), а також інформацію стосовно академічної доброчесності. Разом з тим, варто оновити та розширити списки літератури для вивчення дисциплін (зокрема збільшити кількість літератури, виданої впродовж останніх п'яти років). У списках літератури РП навчальних дисциплін «Академічне письмо» та «Методологія та організація наукових досліджень» відсутні позиції, видані впродовж останніх п'яти років. Списки літератури до РП ОК «Південно-Східний регіон України в умовах сусп.-політ. кризи», «Політична експертиза», «Політична аналітика», «Політична комунікація» та «Політичне консультування» містять поодинокі приклади наявності новітніх публікацій. Ознайомлення здобувачів зі змістом практичної підготовки здійснюється у форматі установчих та підсумкових конференцій. На фокус-групах здобувачі освіти також засвідчили, що обізнані із можливістю самостійного обрання бази проходження практики.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Специфіка ОП передбачає володіння навичками розробки та реалізації наукових та прикладних проектів у сфері політології. На зустрічах із академічним персоналом було з'ясовано, що до циклу загальних дисциплін включено ОК «Методологія та організація наукових досліджень» та «Академічне письмо», опанування яких впливає на формування дослідницьких компетентностей здобувачів. Під час зустрічей фокус-групах із здобувачами освіти та НПП було підтверджено інформацію про те, що у 2021 р. магістр другого року навчання отримала грамоту у номінації «Кращий знавець теорії політики» у II етапі II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з політології, який проходив 15-16 квітня 2021 р. в Уманському державному педагогічному університеті ім. Павла Тичини. У додаткових документах надана скан-копія сертифікату, що засвідчує участь цієї ж магістрантки у проекті «Developing collaboration between universities, civilsociety, and local government throughth creation of a network of university thinktanks» від Школи політичної аналітики НаУКМА в курсі «Аналітичний центр: інструкція з експлуатації». В університеті наявне фахове видання Вісник МДУ Серія: Історія. Політологія (категорія «Б») (<https://cutt.ly/kEEPnoV>). Проте, під час опитування здобувачів освіти та НПП стало зрозуміло, що за період навчання в магістратурі за даною ОП здобувачі не опублікували статей у цьому виданні. У МДУ створено Електронний інституційний репозитарій (eIR MSU), який забезпечує постійний та надійний доступ до наукових досліджень викладачів (<https://cutt.ly/SEnW7uC>). Інформація про участь здобувачів освіти у виконанні науково-дослідних тем кафедри: держбюджетна тема «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» (номер державної реєстрації 0119 U 001312 (2019-2021 рр.) та комплексна тема «Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації» (номер

державної реєстрації 0119U001313 2019-2021 рр.) у відповіді на запит додаткових документів. Здобувачі освіти за ОП підтвердили, що додатковими платформами для презентації та обміну результатами наукових досліджень є студентське наукове товариство «Дискусійний клуб «Виклики XXI ст.» (<https://cutt.ly/VEEP4z1>) та ГО «Ліга політологів-міжнародників «Дипкорпус» (<https://cutt.ly/vEER5WY>). Для здобувачів ОП є можливість продовжити здобуття освіти за спеціальністю 052 «Політологія» в аспірантурі. Однак, під час опитування у фокус групі з'ясовано, що жоден здобувач поки немає такого бажання.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП систематично оновлюють робочі програми на основі сучасних наукових досліджень та передових практик викладання політологічних дисциплін та активно співпрацюють із закордонними партнерами. РПНД розробляються відповідно до «Положення про робочу програму навчальної дисципліни у МДУ» (<https://cutt.ly/QEnTe9P>). На зустрічах із гарантом ОП та академічним персоналом було засвідчено такі приклади оновлення змісту освітніх компонентів на основі наукових досягнень НПП: - за результатами проходження стажування у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору (м. Ріга, Латвія) на тему «Інноваційні освітні технології: досвід країн Європейського Союзу та його впровадження в підготовку фахівців з політології та управління» у 2017 р. проф. Пашина Н.П. розробила зміст освітньої компоненти «Політична комунікація»; - досвід, здобутий протягом участі у міжнародному академічному воркшопі у рамках проекту програми Еразмус+ напряму імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення» було використано при розробці ОК «Політичне консультування» доц. Гільченко О.Л.; - наукова публікація у наукометричній базі Scopus у 2020-2021 р. стала основою для оновлення тематичного модуля «Теоретичні основи сучасної зарубіжної політології» в дисципліні «Сучасна зарубіжна політологія» доц. Светлакової М.А.; - за результатами міжнародних стажувань доц. Пахоменко С.П. до переліку вибіркових дисциплін у 2020-2021 н.р. у включено ОК «Політика історичної пам'яті», зміст якої базується на матеріалах, опрацьованих в період стажування в Латвійському університеті та університеті Тарту (Естонія); - зміст освітньої компоненти «Методологія та організація наукових досліджень» було оновлено за результатами стажування Грідіної І.М. у Школі політичної аналітики НаУКМА в рамках проекту «Developing collaboration between universities, civil society, and local government through the creation of a network of university think tanks». Питання вдосконалення основних компонентів ОП з урахуванням задоволення потреб роботодавців обговорюються на зустріч з стейкхолдерами, що засвідчили під час участі у фокус-групі начальник відділу протокольної роботи, Маріупольської районної ради Виборнова Н. М. та К. Трима – провідний науковий співробітник відділу політики і врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (<https://cutt.ly/vEnTVEz>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності за ОП досягається шляхом участі в міжнародних проектах та програмах академічної мобільності, публікацій наукових здобутків у міжнародних фахових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних. Реалізація інтернаціоналізації навчання через низку двосторонніх договорів про співпрацю із зарубіжними ЗВО (<https://cutt.ly/xEnYJJe>) та міжнародний проект Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок» (<https://cutt.ly/HEnUtDY>) була підтверджена ректором МДУ М.В. Трофименком під час фокус-групи з керівництвом ЗВВО. На фокус-групі з НПП засвідчено участь у міжнародних стажуваннях викладачів (проф. Пашина Н.П. – Балтійський науково-дослідний інститут проблем трансформації економічного простору (м. Ріга, Латвія), доц. Пахоменко С.П. – Інститут політичних досліджень ім. Йохана Скитта м. Тарту, Естонія). Усі викладачі кафедри політології та міжнародних відносин МДУ мають публікації у наукових виданнях з політології, які індексуються в Scopus та/або Web of Science (<https://cutt.ly/aEnUcwD>), а також Позитивною практикою є залучення до наукового процесу провідних фахівців-політологів із зарубіжних ЗВО (<https://cutt.ly/SEESpLK>, <https://cutt.ly/wEESkoU>, <https://cutt.ly/IEESxSj>) Здобувачі освіти за ОП не мали досвіду участі у міжнародних проектах та програмах академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Запровадження системи розміщення навчальних матеріалів з усіх дисциплін на спеціалізованій платформі Moodle. Регулярне залучення здобувачів ВО до анонімних опитувань щодо якості викладання та рівня задоволеності навчанням на ОП. Участь НПП у процесах міжнародної мобільності та втілення її результатів при перегляді змісту ОК. Залучення стейкхолдерів до обговорення та вдосконалення ОП. Можливість продовжити здобуття освіти в аспірантурі за спеціальністю 052 «Політологія». Позитивні практики. Розробка і впровадження в освітній процес доц. С.Пахоменком вибіркової дисципліни «Політика історичної пам'яті» як авторського курсу та ОК «Націоналізм: теорія і практика» (зміст базується на матеріалах, опрацьованих в період стажування). Створення промороликів стосовно змісту елективних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Потребують оновлення списки літератури робочих програм частини ОК. Варто розглянути можливість запровадження силабусів як скороченої форми інформування здобувачів щодо основних параметрів ОК. Відсутність у вільному доступі робочих програм освітніх компонентів за ОП (гостьовий доступ через навчальний портал Moodle не передбачено). Рекомендації. У контексті посилення важливості міжнародної співпраці та комунікації в науковому середовищі розглянути можливість викладання окремих компонентів або дисциплін в цілому іноземною (англійською) мовою. Активізувати роботу із залучення здобувачів освіти до участі у науковій роботі.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на вагому складову сильних сторін і позитивних практик у порівнянні зі слабкими сторонами, на рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП у контексті критерію 4 експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Вичерпний перелік усіх необхідних документів, які стосуються контрольних заходів та оцінювання здобувачів розміщені на вебсайті МДУ у вкладці «Корисні документи» (<https://cutt.ly/kERQfgj>). Основним положенням, яке регулює питання контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті (<https://cutt.ly/pERQUgg>), яке визначає порядок проведення поточного і підсумкового контролю, а також оцінювання рівня навчальних досягнень, набуття компетентностей та опанування програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти за освітніми програмами спеціальностей МДУ. У положенні зазначено, що основними видами контролю у МДУ є: вхідний (попередній); поточний; рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий, контроль залишкових знань. Також у зазначеному положенні детально розписано порядок допуску здобувачів до екзаменаційної сесії, порядок складання екзаменів та заліків, порядок оформлення підсумкового контролю, порядок ліквідації академічної заборгованості, організацію підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, порядок оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів (особливо у змішаному та дистанційному форматі навчання). Під час проведення фокус-групи зі здобувачами було виявлено, що вони ознайомлені з очікуваними результатами навчання та критеріями оцінювання за кожним видом діяльності до початку вивчення освітнього компонента. Окрім того здобувачі освітньої програми знають про розміщення на вебсторінці історичного факультету анкетування для здобувачів освітньої програми «Політологія. Політична аналітика та експертиза» другого рівня вищої освіти «Якість вищої освіти в МДУ» (<https://cutt.ly/8ERESZU>), де вони можуть висловити свої зауваження чи побажання щодо форм контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для спеціальності 052 Політологія другого рівня вищої освіти передбачає атестацію здобувачів у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р. відповідає затвердженому стандарту вищої освіти, оскільки атестація здобувачів проводиться саме у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (<https://cutt.ly/nERTj8K>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Уся необхідна інформація щодо правил проведення контрольних заходів У МДУ зафіксована у Положенні про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті (<https://cutt.ly/kERAs1f>) та Положенні про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті (<https://cutt.ly/pERQUgg>). У вищезгаданих нормативних документах детально розписані процедури проведення контрольних заходів та атестації здобувачів вищої освіти, а також інформацію про забезпечення об'єктивності оцінювання результатів здобувачів, порядок оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів (Розділи 5, 6 та 7 Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті). Питання толерантного ставлення до всіх учасників освітнього процесу, недискримінації, гендерної рівності, інформаційної відкритості висвітлені в Етичному кодексі Маріупольського державного університету (<https://cutt.ly/cERSONb>). Частково питання врегулювання конфліктних ситуацій описане у розглянутих нормативних документах МДУ, але окремого положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій немає, однак така процедура знаходиться на громадському обговоренні, а її проєкт (Додаток №1 до положення Про факультет Маріупольського державного університету) розміщено на вебсайті (<https://cutt.ly/lERFHjS>) та зазначено, що зауваження та пропозиції можна надсилати на електронну адресу - legal@mdu.in.ua. Під час проведення фокус-груп зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням було виявлено, що загалом вони орієнтуються у правилах проведення контрольних заходів, процедурах оскарження та вирішення конфліктних ситуацій, який на цій ОП досі не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Формування культури академічної доброчесності МДУ базується на основі таких нормативних документів: Етичний кодекс МДУ (<https://cutt.ly/cERSONb>), Кодекс академічної доброчесності МДУ (<https://cutt.ly/2ERHnkT>), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ (<https://cutt.ly/oERHGkK>), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ (<https://cutt.ly/7ERHCka>). Варто відзначити, що на вебсайті МДУ розміщена окрема вкладка щодо Академічної доброчесності (<https://cutt.ly/jERJs6m>) на якій розміщені не тільки нормативні документи щодо дотримання академічної доброчесності, а й анкету для здобувачів щодо питань дотримання академічної доброчесності (<https://cutt.ly/rERJU3Y>), результати анкетування здобувачів (<https://cutt.ly/ZERJhQ>), інформаційна база, за допомогою якої здійснюється популяризація принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в університеті у питаннях академічної доброчесності (<https://cutt.ly/jERJ8NG>), посилання на безкоштовний сервіс перевірки робіт на плагіат (<https://cutt.ly/2ERKwfx>). Окрім того МДУ було укладено договір про надання послуг ТОВ «АНТИПЛАГІАТ», згідно якого МДУ надається доступ до використання комп'ютерної програми – Unichech, бази даних для порівняння змісту текстових документів в електронному вигляді, який оновлюється кожного року, виходячи з потреб закладу вищої освіти. Здобувачі мають лише загальне уявлення щодо процедур дотримання академічної доброчесності, під час зустрічей з здобувачами та представниками студентських організацій ЕГ дізналася, що окремих заходів щодо популяризації академічної доброчесності зі здобувачами не проводиться, окрім доступу до інформації про академічної доброчесності, яка розміщена на сайті (<https://cutt.ly/OEZRepj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони. МДУ пропагує серед усіх учасників освітнього процесу культуру академічної доброчесності, такі цінності, як прозорість, взаємна довіра, взаємоповага, а також спільна та індивідуальна відповідальність. У відкритому доступі на вебсайті ЗВО розміщені усі необхідні покликання щодо нормативних документів пов'язаних з академічною доброчесністю, конфліктними ситуаціями та контрольними заходами в університеті. Контрольні заходи та критерії їх оцінювання є чіткими, зрозумілими, валідними та заздалегідь оприлюдненими. Правила проведення контрольних заходів є зрозумілими для здобувачів та викладачів Університету. Наявні наступні процедури: порядок оскарження проведення та результатів контрольних заходів, порядок допуску здобувачів до екзаменаційної сесії, порядок складання екзаменів та заліків, порядок оформлення підсумкового контролю, порядок ліквідації академічної заборгованості, організацію підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, що містяться в одному документі. Позитивні практики. На вебсайті МДУ розміщена окрема вкладка, яка охоплює велику кількість аспектів щодо популяризації культури академічної доброчесності у ЗВО, зокрема і розміщення інформації про безкоштовний портал для перевірки будь-яких студентських робіт на плагіат. Зручною для студентів є наявність Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті, оскільки воно регулює значну кількість процедур пов'язаних з контрольними заходами, оцінюванням здобувачів вищої освіти, процедурами оскарження. Перевагами цього

положення є те, що воно вміщує у себе усі процедури, які в інших ЗВО становлять багато окремих нормативних документів, тим самим є зручним у використанні, а також окремо варто зазначити його динамічність та відповідність викликам часу, оскільки там розміщена інформація про оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів у змішаному та дистанційному форматах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. Здобувачі мають загальне уявлення щодо політики та культури академічної доброчесності, оскільки популяризація культури академічної доброчесності відбувається передусім лише через розміщення інформації на окремій вкладці МДУ. Рекомендації. Урізноманітнювати заходи з популяризації академічної доброчесності та інформування щодо відповідальності за її порушення, оскільки основним джерелом отримання інформації про культуру академічної доброчесності серед здобувачів та працівників залишається вебсайт, а також активно залучати до цього процесу представників студентських організацій.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» за другим рівнем вищої освіти відповідає критерію 5 рівня В. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів оприлюднюються заздалегідь, є чіткими, зрозумілими та дають можливість встановити досягнення здобувачами результатів навчання. У ЗВО визначені процедури та механізми забезпечення, дотримання академічної доброчесності, а також визначені інструменти протидії її порушенням, однак основним джерелом отримання інформації про академічну доброчесність залишається вебсайт.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладання основних ОК за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» забезпечують: Гільченко О.Л. – к. політ.н., доц., гарант ОП (1 основна ОК); Грідіна І.М. – д. і.н., проф. (2 основні ОК); Пашина Н.П. – д. політ. н., проф. (1 основна ОК); Константинова Ю.В. – к.і.н., доц. (2 основні ОК); Трофименко А.В. – к. політ. н., доц. (1 основна ОК); Светлакова М.А. – к. політ. н., доц. (1 основна ОК); Пахоменко С. П. – к. і. н., доц. (1 вибіркова ОК). Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, підтверджується: відповідними базовою освітою, науковими ступенями та вченими званнями; науковими та науково-методичними публікаціями (в тому числі й у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз) (табл. 2 Додатків до Відомостей самооцінювання); стажуванням (в тому числі й у закордонних ЗВО). Зазвичай, контракти з НПП укладають на термін від 2 до 5 років. У викладачів, які забезпечують освітній процес на ОНП «Політологія», діючі контракти. Зустріч із представниками структурних підрозділів ЗВО дозволила експертній групі у цьому переконатися.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

В університеті діє чіткий алгоритм проведення конкурсного відбору. ЗВО має належні документи, що регулюють питання його проведення та містять кваліфікаційні вимоги до кандидатів на заміщення вакантних посад. Зарахування НПП на роботу до МДУ здійснюється відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у МДУ» (<https://cutt.ly/DEmxPil>). При відборі враховуються навчально-методичні та наукові досягнення кандидатів, відповідність отриманої вищої освіти, наукових ступенів та вчених звань профілю викладання, кількість наукових праць за останні п'ять років у фахових виданнях, зокрема, внесених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection, проходження підвищення кваліфікації в Україні та закордоном. Також враховується щорічне рейтингове оцінювання викладачів, яке проводиться згідно «Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету» від 21.05.2021 (<https://cutt.ly/CEmcaUH>). Фокус-група із керівництвом ЗВО підтвердили дану інформацію. Однак із результатами рейтингового оцінювання викладачів за 2020-2021 н. р. не вдалося ознайомитися, оскільки, як

зазначила проректор з науково-педагогічної роботи Марена Т.В., результати ще обраховуються і будуть оприлюднені дещо пізніше.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

НПП кафедри політології та міжнародних відносин проводяться різні види заходів із залученням роботодавців до реалізації освітнього процесу. 11 червня 2020 р. відбулася дистанційна зустріч зі стейкхолдером К. Тримою, провідним науковим співробітником відділу політики і врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (<https://cutt.ly/7EmnFSA>). У відповіді на запит членів ЕГ міститься інформація про зустріч 12 червня 2020 р. стейкхолдера, співзасновника, керівника Громадської організації «Центр прикладних досліджень» А. Каракуца із здобувачами (<https://cutt.ly/IEmmzTP>); та про міжкафедральну зустріч зі стейкхолдером Янченко А., комунікаційним менеджером Агенції місцевої демократії у м. Маріуполі (<https://cutt.ly/gEmmOuO>). 16 березня 2021 р. відбулася зустріч із стейкхолдером, начальником відділу протокольної роботи, Маріупольської районної ради Виборною Н. М. із викладачами та здобувачами. (<https://cutt.ly/KEmQ7ck>); 09 червня 2021 р. обговорення ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» із стейкхолдером головою Маріупольської районної державної адміністрації Наталією Букреєвою (<https://cutt.ly/FEmWfzg>). Реалізація даних форми співпраці була підтверджена в ході проведення фокус-групи з роботодавцями Тримою К. та Виборною Н.М. Трима К. рекомендувала НПП проводити білінгвальні заняття та запрошувати зовнішніх експертів на майстер-класи. Однією із форм залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу є проведення опитування (Анкетування відповідності вимог або критеріїв роботодавців до випускників освітньої програми «Політологія. Політична аналітика та експертиза» (<https://cutt.ly/rEmQmGG>). Рецензентом ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» виступила голова Маріупольської районної держ. адміністрації Букреєва Н. О. На фокус-групі представниця Маріупольської районної держ. адміністрації В.Сиротіна (Н. Букреєва була відсутня у зв'язку з робочою нарадою) підтвердила цю інформацію. На зустрічах із роботодавцями та академічним персоналом була засвідчена інформація про укладення договорів про проведення практики із Маріупольською районною державною адміністрацією та Маріупольською районною радою.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Навчальний процес за ОП здійснюється із залученням до аудиторних занять експертів з окремих актуальних питань політології. До викладання окремих модулів навчальних дисциплін на ОП планують залучити потенційних роботодавців: голову Маріупольської районної державної адміністрації Букреєву Н. О. (навчальна дисципліна «Політична експертиза», разом із доцентом Константиною Ю.В.), депутата Верховної Ради Лубінця Д.В. (навчальна дисципліна «Технологія політичного процесу», разом із доцентом Трофименко А.В.). На зустрічі із роботодавцями, Лубінець Д.В. повідомив про плани проведення практичних занять на основі погодинної оплати праці. На кафедрі існує практика залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків, викладачів інших ЗВО, на основі договорів про співробітництво. У відповіді на запит ЕГ є детальна інформація про проведення у березні 2021 р. циклу лекцій, на яких здобувачі посилили свою фахову підготовку: - 15.03.2021 доктор політичних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» Хома Н.М. прочитала відкриту лекцію для здобувачів вищої освіти на тему «Модернізація інституту соціальної держави: вплив глобалізаційних та технологічних факторів». (<https://cutt.ly/dEmTkNp>). - 19.03.2021 р. відбулась відкрита лекція кандидата історичних наук, доцента кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Київського університету імені Б. Грінченка Люк Т.В. на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення виборчого процесу: зарубіжний досвід та українські реалії» для аспірантів та магістрів спеціальності 052 Політологія (<https://cutt.ly/rEmTXmg>). - 22.03. 2021 р. Цебенко О. О., кандидат політичних наук, кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» провів відкриту лекцію на тему «Концептуальний вимір «Східного партнерства». (<https://cutt.ly/zEmYr21>). - 24.03.21 лекція фахівця-практика Надзвичайного і Повноважного Посланника першого класу, професора Цветкова О. Г. на тему «Практичні аспекти дипломатичної діяльності» (<https://cutt.ly/uEmYdQC>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів в МДУ відбувається відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників МДУ», затвердженого протоколом Вченої ради МДУ від 23.12.2020 № 7 (<https://cutt.ly/eEmIyQ4>). В МДУ функціонує Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, яким розроблено низку курсів, спрямованих на професійний розвиток викладачів, зокрема: «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників ЗВО», «Розробка дистанційного курсу» тощо. Викладачі, задіяні до навчального процесу на ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза», за останні п'ять років отримали сертифікати про підвищення кваліфікації у: Національній академії педагогічних наук України, Сумському державному університеті. Крім вітчизняних установ викладачі проходили підвищення кваліфікації у закордонних закладах (Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору) та брали участь в програмах Еразмус +. Окрім підвищення кваліфікації ЗВО стимулює викладачів до участі в експертній

науковій і навчальній діяльності (проф. Пашина Н.П. є експертом з акредитації освітніх програм НАЗЯВО). Викладачі ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» є членами Спеціалізованої вченої ради МДУ К 12.093.02 за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси та членами редакційних колегій вітчизняних і зарубіжних наукових журналів. Моніторинг рівня професіоналізму викладачів здійснюється через щорічне формування рейтингу НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Згідно підсумків моніторингу якості наукової та педагогічної діяльності, в МДУ здійснюється гнучка система заохочень (грамоти, ректорські подяки, преміювання, частково відшкодовуються витрати на публікації Scopus та Web of Science тощо). Стимулювання викладачів здійснюється відповідно до Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти МДУ за високий рівень результатів наукової роботи (<https://cutt.ly/mEmAzYI>). З 2017 року в МДУ працює Школа педагогічної майстерності викладачів. (<https://cutt.ly/4EmPW2d>). На зустрічі з академічним персоналом було з'ясовано, що в її межах молоді представники НПП можуть підвищити свій рівень педагогічної майстерності. Члени ЕГ пересвідчилися, що частина НПП знають про її існування та були слухачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. Наявність чіткого алгоритму проведення конкурсного відбору відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у МДУ». Функціонування «Центру підвищення кваліфікації та післядипломної освіти...» та «Школи педагогічної майстерності викладачів МДУ». Позитивні практики. Практика залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків та експертів з окремих актуальних питань політичної науки. Наявність у МДУ різноманітних можливостей професійного розвитку НПП. Діюча система матеріального заохочення викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони. Несвоєчасні темпи обрахунку та оприлюднення результатів рейтингового оцінювання викладачів за 2020-2021 н. р. (результати відсутні на сайті МДУ). Рекомендації. Сприяти оприлюдненню рейтингів до початку нового навчального року, оскільки дані показники можуть засвідчити прозорість процедури проходження конкурсного відбору НПП та необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази МДУ відбувся за допомогою відеотрансляції у режимі реального часу, а також ЕГ мала можливість переглянути відеоролик щодо спортивного комплексу ЗВО. Серед важливих об'єктів освітньої інфраструктури ЕГ ознайомила з навчальними корпусами, бібліотекою, спортивним комплексом, музеями, а

також спеціалізованими навчальними аудиторіями, які використовуються у навчальному процесі ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» другого (магістерського) рівня, а саме Інформаційний центр ЄС (<https://cutt.ly/FEY5gJD>), Центр гендерних досліджень і освіти (<https://cutt.ly/HEY5cFq>), Центр Балто-Чорноморських регіональних студій (<https://cutt.ly/LEY5YEB>), Лабораторія соціологічних досліджень МДУ (<https://cutt.ly/KEY5Axa>). Також усі бажаючі можуть переглянути матеріально-технічну базу на вебсайті МДУ у вкладці «Про університет. Віртуальний тур» (<https://cutt.ly/sEUeqOH>). ЕГ пересвідчилася в інтенсивному розвитку матеріально-технічної бази МДУ, зокрема у закладі постійно проводиться ремонт навчальних аудиторій, оновлюється навчальне обладнання, закуповується техніка в гуртожиток МДУ. Належний стан навчального обладнання, навчальних приміщень і гуртожитку засвідчили здобувачі ОП, а також представники студентських організацій МДУ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У МДУ створені усі умови для безоплатного доступу працівників та здобувачів до університетської інфраструктури, наукових, навчальних, культурно-рекреаційних та інформаційних ресурсів ЗВО. ЕГ переконалася, що в МДУ здобувачі та працівники можуть безоплатно отримати консультації інспектора з соціальної роботи МДУ у вирішенні організаційних та соціальних питань, безкоштовну юридичну допомогу у Юридичній клініці МДУ. Окрім цього в університеті активно діють творчі колективи НАНТ «Промінь»; Театральна студія «Tallant»; Вокальна студія «Сопрано»; студія сучасного спортивного танцю «Еквілібріум». Доступ до навчальної та іншої літератури, а особливо наукометричних баз для здобувачів та викладачів забезпечує Наукова бібліотека МДУ.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

МДУ активно працює над забезпеченням концепції безпечного освітнього середовища для життя та здоров'я для здобувачів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза». У корпусах та гуртожитку МДУ розроблено спеціальну розмітку для дотримання соціального дистанціювання між учасниками освітнього процесу в умовах офлайн та змішаного навчання як важливого елементу формування безпечного освітнього середовища в умовах пандемії Covid-19. У корпусах та гуртожитку МДУ встановлено протипожежну безпеку. Під час проведення фокус-групи зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, адміністрацією МДУ, а також під час огляду матеріально-технічної бази було виявлено, що для здобувачів ОП створенні безпечні умови навчання, праці та побуту, а також популяризується практика дотримання здорового способу життя та збереження психічного здоров'я.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» мають змогу отримати належну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку від кураторів академічних груп, органів студентського самоврядування, деканату тощо. Освітню та організаційну підтримку учасники освітнього процесу отримують як за допомогою онлайн-ресурсів: вебсайт МДУ (<https://cutt.ly/iEUUpG9J>), історичного факультету (<https://cutt.ly/ZEUpZ54>), та кафедри (<https://cutt.ly/7EUUpVSF>, <https://cutt.ly/DEUpMgG>), так і у вигляді безпосередніх консультацій із працівниками деканату, кафедри та органами студентського самоврядування. Задля кращої адаптації до навчання учасники освітнього процесу беруть активну участь у культурно-масових та просвітницьких заходах, мають змогу ставити свої запитання чи пропозиції на відкритих зустрічах із завідувачем кафедри, адміністрацією факультету та «кураторських годинах», а також висловлювати свою позицію у постійних анкетуваннях студентів. Безпосередньо профспілка, студентська рада факультету та молодіжний центр активно долучаються до цього процесу та зі свого боку надають соціальну та консультативну підтримку студентам. Учасники освітнього процесу також можуть отримати консультації та підтримку від Юридичного відділу МДУ, Навчального відділу тощо. Окрім Юридичного відділу діє також Юридична клініка МДУ, створена з ініціативи студентів, яка надає безкоштовну юридичну допомогу незахищеним верствам населення не тільки Університету, а й міста. Психологічну підтримку учасники освітнього процесу мають змогу безоплатно отримати від спеціаліста (практичного психолога), інформація про якого розміщена у розділі «Кабінет психолога» (<https://cutt.ly/ZEUsxIH>), однак студенти мають обмежені канали комунікації із психологом, адже на офіційному сайті вказана тільки електронна пошта психолога та адреса кабінету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Питання щодо реалізації права на освіту для здобувачів, які належать до категорії осіб з особливими освітніми потребами, постійно аналізується на засіданнях ректорату та Вченої ради університету. Університет отримав експертні звіти для розробки проєкту реконструкції безбар'єрного простору в університеті. Також студенти з особливими освітніми потребами мають можливість отримати індивідуальний навчальний графік у випадку, якщо вони не можуть особисто відвідувати заняття з вагомих причин. Додатково відбувається поступова реконструкція навчальних корпусів, гуртожитку та прилеглих територій для доступності маломобільних учасників освітнього процесу, що підтверджується наявністю пандусів при вході у навчальні корпуси та гуртожиток МДУ. В університеті немає окремого положення, яке б регулювало процес здобуття освіти для здобувачів з особливими освітніми потребами або концепції створення безбар'єрного середовища.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В МДУ існує зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми. Варто зазначити, що у ЗВО немає окремого положення, що встановлює процедуру вирішення конфліктних ситуацій. Однак це питання регулюється Етичним кодексом МДУ. Зокрема, у Кодексі висвітлені питання толерантного ставлення до всіх учасників освітнього процесу, недискримінації, гендерної рівності, інформаційної відкритості тощо. Незважаючи на відсутність відповідного положення, учасники освітньої програми знають процедуру врегулювання конфліктів та, у випадку виникнення таких ситуацій, можуть звертатися до радників академічних груп, органів студентського самоврядування, а також Комісії з питань вирішення конфліктних ситуацій на факультеті. Процедура вирішення конфліктних ситуацій знаходиться на громадському обговоренні (Додаток №1 до положення Про факультет Маріупольського державного університету: <https://cutt.ly/1ERFHjS>), а свої пропозиції чи зауваження учасники освітнього процесу можуть надсилати на електронну адресу: legal@mdu.in.ua. Додатково, у Маріупольському державному університеті створено Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, що діє на постійній основі (<https://cutt.ly/tEUiO9H>). У закладі вищої освіти успішно функціонує Відділ з питань запобігання корупції в МДУ, що керується окремим Положенням про Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ (<https://cutt.ly/HEUiH9A>). Також учасники освітнього процесу можуть отримати інформацію щодо академічної доброчесності на офіційному сайті університету у розділі «Антикорупційні заходи», де можна легко і доступно повідомити Відділ про факт корупції, заповнивши відповідну форму (<http://mdu.in.ua/index/povidomiti/0-174>). Учасники фокус-груп повідомили ЕГ, що випадків конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією або корупцією на ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» за другим рівнем вищої освіти не було, однак запевнили, що вони ознайомлені із можливостями та процедурами вирішення конфліктів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. У навчальному процесі для здобувачів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» для другого рівня вищої освіти активно використовуються спеціалізовані аудиторії історичного факультету МДУ, а саме Інформаційний центр ЄС, Центр гендерних досліджень і освіти, Центр Балто-Чорноморських регіональних студій, Лабораторія соціологічних досліджень МДУ, що створює додаткові умови для більш якісного оволодіння практичними навичками для майбутніх фахівців у галузі політичної науки. У закладі активно реалізується політика отримання безкоштовної юридичної консультації для усіх учасників освітнього процесу шляхом звернення у юридичний відділ МДУ або Юридичну клініку МДУ. Позитивні практики. МДУ було розроблено спеціальну розмітку для дотримання соціального дистанціювання між учасниками освітнього процесу в умовах офлайн та змішаного навчання з метою формування безпечного освітнього середовища в умовах пандемії Covid-19. Створення та робота окремого відділу з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ, що функціонує на основі положення та має е-форму звернення щодо фактів виявлення корупції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони. У МДУ немає окремих нормативних документів, які б повноцінно охоплювали питання вирішення конфліктних ситуацій та забезпечення освітнього процесу для здобувачів з особливими освітніми потребами, натомість окремі положення цих питань розміщені в багатьох нормативних документах МДУ. Окрім цього процес комунікації зі практичним психологом у закладі вищої освіти ускладнений, оскільки у вільному доступі можна знайти інформацію лише про місце та години прийому практичного психолога, а також пошту для звернення. Рекомендації. Деталізувати процедури вирішення конфліктних ситуацій у МДУ та забезпечення якісного освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами та за можливості оформити їх в окремі нормативні документи. Розглянути можливість збільшення каналів зв'язку студентів з практичним психологом.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП у контексті критерію 7 (матеріально-технічні ресурси), а також врахувавши слабкі сторони, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за цим критерієм.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу і перегляду ОП регулюються Положенням про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті (<https://cutt.ly/gEm48pe>). Моніторинг і перегляд ОП визначається п. 8. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ (<https://cutt.ly/oEm7eD2>). Моніторинг проводиться шляхом періодичної (щорічно) перевірки змісту ОП. Критерії, за якими проводиться моніторинг ОП, знаходяться у відкритому доступі (<https://cutt.ly/zEm7fAM>). Вперше ОП було розроблено у 2019 р. Впродовж 2020-2021 н.р. було здійснено моніторинг ОП за участю внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Також відбулися зміни у зв'язку із затвердженням стандарту ВО зі спеціальності. Процедура перегляду вмісту даної ОП відповідає усім вимогам зазначених процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до Положення про систему забезпечення якості в МДУ (<https://cutt.ly/TEQtbor>) здобувачі вищої освіти беруть участь в робочих та дорадчих органах університету (ректораті, науково-методичних комісіях факультетів та науково-методичної ради університету), управлінні університетом (члени рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, вчена рада факультету та вчена рада МДУ). Магістр 1 р.н., на зустрічі з здобувачами освіти засвідчив, що є членом Рейтингової комісії історичного факультету; членом Студентської ради та Конференції трудового колективу історичного факультету, який є органом громадського самоврядування факультету в МДУ («Положення про Конференцію трудового колективу факультету МДУ» (<https://cutt.ly/4EQyMPE>). Впродовж 2020-2021 н.р. відбулись опитування магістрів «Якість викладання навчальних дисциплін в МДУ» та «Якість вищої освіти в МДУ», результати розглянуті на засіданнях кафедри (протокол № 7 від 15.12.2021 та протокол № 15 від 16.06.2021 р.). 18 травня 2021 р. в ході засідання кафедри відбулось обговорення та презентація нового проєкту ОП Політологія. Політична аналітика та експертиза другого (магістерського) рівня вищої освіти (2021-2022 н.р.). Разом із викладачами кафедри в обговоренні проєкту ОП взяли участь здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Політологія». (<https://cutt.ly/hEQouH7>). Під час фокус-групи зі здобувачі освіти засвідчили факт залучення їх до обговорення ОП та врахування їхніх пропозицій на засіданнях кафедри та готовність продовжити цей досвід в майбутньому. Так здобувачка освіти 2 р. н. підтвердила, що було враховано її пропозиції, а саме: збільшення кількості кредитів ОК «Політична аналітика».

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

За даною ОП роботодавці періодично залучаються до процесу її моніторингу та активно беруть участь у проведенні виробничої практики для здобувачів освіти. Для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти з політології роботодавцями виступають державні та місцеві органи влади, міжнародні та громадські організації, аналітичні центри, науково-дослідні установи. Основні приклади залучення роботодавців: - зустрічі щодо питання вдосконалення якості вищої освіти на ОП (<https://cutt.ly/qEQasEC> , <https://cutt.ly/eEQagWU> , <https://cutt.ly/qEQaG2T> , <https://cutt.ly/YEQaLN9> , <https://cutt.ly/aEQaNfH> , <https://cutt.ly/REQa2An>). - проведено опитування «Анкетування відповідності вимог або критеріїв роботодавців до випускників ОП «Політологія»» (випуск магістрів ще не здійснювався) (<https://cutt.ly/zEQsQwH>), результати розглянуті на засіданні кафедри; - залучення роботодавців до рецензування ОП (рецензентом ОП 2021 р. виступила голова Маріупольської районної державної адміністрації Наталія Букреєва) Більшість стейкхолдерів під час зустрічі наголосили на необхідності посилення професійної та практичної підготовки здобувачів. Тому було введено виробничу практику, що посилено

співпрацю із органами місцевого самоврядування в межах організації практичної підготовки. Депутат Верховної Ради України Лубінець Д. В. наголосив на проектах подальшої співпраці (долучення до викладання ОК «Технологія політичних процесів» та виявив готовність взяти на стажування з можливістю подальшого працевлаштування здобувачів за ОП у ВРУ). Старший науковий співробітник відділу політики та врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, к.політ.н. Трима К. А. запропонувала НПП проводити білінгвальні заняття з метою покращення рівня володіння іноземною мовою здобувачами освіти.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В МДУ діє Навчальна лабораторія з організації практик та працевлаштування випускників. Відповідно до «Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету», введеного в дію наказом Маріупольського державного університету від 19.10.2018 р. №394, серед завдань навчальної лабораторії є здійснення моніторингу працевлаштування випускників шляхом збору інформації від кафедр. Перший випуск здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» відбудеться у грудні 2021 р. У подальшому планується регулярно підтримувати зв'язок із випускниками через розсилки та спеціальні заходи, опитування. Також в МДУ функціонує «Асоціація випускників МДУ» (<https://cutt.ly/PEQd9Xx>), метою роботи якої є налагодження зв'язків між випускниками, студентами та адміністрацією університету для подальшої співпраці.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В університеті функціонує система забезпечення якості вищої освіти, що обумовлює своєчасне виявлення недоліків в ОП. Гарант ОП, НПП кафедри політології та міжнародних відносин систематично працюють над вдосконаленням ОП: - для задоволення потреб здобувачів вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами збільшено кількість кредитів на вивчення іноземної мови (з 8 до 10 кредитів) та додано дисципліну «Академічне письмо»; - з метою опанування окремих інструментів з аналізу політики до циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки додано ОК «Політична аналітика»; - з метою посилення набуття soft skills оновлено каталог елективних дисциплін професійної підготовки; - для якісного забезпечення дистанційного навчання викладачі пройшли курси підвищення кваліфікації з оволодіння методикою викладання в умовах дистанційного навчання (проф. Грідіна І.М., доц. Пахоменко С.П. проф. Пашина Н.П.). - з метою розширення академічної мобільності та для вивчення актуальних питань регіональної політики МДУ та Інститут політичних студій Йоганна Шютте Тартуського університету (Естонія) з 13 по 15 вересня провели Першу осінню політологічну школу. З метою підвищення якості освіти систематично залучаються стейкхолдери, це сприяє якості підготовки здобувачів освіти, що підтверджено під час фокус-групи.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП акредитується вперше. Однак, результати акредитації освітніх програм МДУ у 2020-2021 н.р. були заслухані на засіданні Вченої ради МДУ 31.08.2021 (<https://cutt.ly/1EQg8WV>). Рекомендації експертних груп, Галузевих експертних рад є предметом постійного обговорення та удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти МДУ, удосконалення освітніх програм.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Університеті визначено її складові: кадрове забезпечення освітньої діяльності, оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності; навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти. Під час фокус-групи із представниками структурних підрозділів МДУ, члени ЕГ пересвідчилися, що контроль за дотриманням нормативних вимог та принципів СВЗЯ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректори, керівники структурних підрозділів У процесах внутрішнього забезпечення якості ОП беруть участь: здобувачі ВО, НПП, гарант ОП, НМР МДУ, відділ моніторингу та забезпечення якості освіти, вчена рада факультету, вчена рада МДУ, низка структурних підрозділів ЗВО, адміністрація. Розподіл

відповідальності та повноважень здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в МДУ, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти інших нормативних актів, посадових інструкцій та ґрунтується на принципах студентоцентрованості, поваги до академічних свобод та дотримання академічної доброчесності та співпраці всіх учасників освітнього процесу за ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза».

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. Наявність діючих процедур щорічного перегляду ОП відповідно до побажань стейкхолдерів та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, активна позиція кафедри та ЗВО щодо залучення роботодавців та здобувачів освіти до коригування ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони. Відсутність інтересу більшості здобувачів освіти до процесу перегляду ОП. Рекомендації. Поширювати серед здобувачів першого і другого рівня вищої освіти інформацію про важливість долучення їх як стейкхолдерів до моніторингу освітніх програм.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

При аналізі сильних сторін даної освітньої програми було виявлено її відповідність рівню В за критерієм 8. Зазначені слабкі сторони не впливають на якість вдосконалення ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення фокус-групи учасники освітнього процесу ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» продемонстрували високий рівень володіння інформацією щодо освітнього процесу, обізнаності у питаннях їх прав та обов'язків, врегульованих нормативними документами МДУ, що знаходяться на офіційному сайті Маріупольського державного університету у вкладці «Установчі документи» (<https://cutt.ly/uERANbe>), де у вільному доступі можна знайти Статут МДУ (<https://cutt.ly/NERATro>), Правила внутрішнього розпорядку МДУ (<https://cutt.ly/FERAUsK>), Етичний кодекс МДУ (<https://cutt.ly/bERAARu>), Кодекс академічної доброчесності МДУ (<https://cutt.ly/1ERADMQ>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ (<https://cutt.ly/UERAKdE>). Сайт МДУ має зручну логістику, а також особливий розділ – Громадське обговорення, де усі учасники освітнього процесу можуть давати рекомендації та зміни до нормативних документів, які планують приймати у ЗВО. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування та студентських організацій учасники підтвердили, що вільно орієнтуються в пошуку необхідної інформації та нормативних документів на вебсайті МДУ.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному сайті ЗВО у вкладці «Проекти освітньо-професійних програм» (<https://cutt.ly/ZETaTgA>) 21 травня 2021 було розміщено проект цієї освітньої програми. Свої зауваження та пропозиції зацікавлені особи (працівники, здобувачі вищої освіти, випускники ОП, представники академічної спільноти, працівники тощо) мали можливість надсилати за електронною адресою: o.gilchenko@mdu.in.ua до 04.06.2021. Під час проведення фокус-груп з

учасниками освітнього процесу та працедавцями, було виявлено, що представники ЗВО зверталися до них під час розробки ОП та обговорювали питання внесення змін до цієї освітньої програми. Також це підтверджується матеріалами про проведення цих зустрічей: зустріч із стейкхолдером, начальником відділу протокольної роботи, Маріупольської районної ради Виборною Н.М. із викладачами та здобувачами (<https://cutt.ly/JETsQji>); обговорення ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» із стейкхолдером Головою маріупольської районної державної адміністрації Наталія Букреєва (<https://cutt.ly/AETsS4p>); зустріч здобувачів зі депутатами Верховної Ради України 9-го скликання (<https://cutt.ly/WETs8o5>). Сама програма була затверджена Вченою радою Університету 23 червня 2021 року, отже умови щодо оприлюднення проєкту ОП на офіційному вебсайті були повністю дотримані.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертна група встановила, що освітньо-професійна програма була своєчасно опублікована на сайті історичного факультету МДУ у вкладці «Освітньо-професійні програми». Програма ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» знаходиться за посиланням: <https://cutt.ly/NETdz5h>, та є у відкритому доступі як для учасників освітнього процесу, так і для стейкхолдерів чи усіх зацікавлених осіб. У програмі обраної ОП наведено інформацію про фокус програми та спеціалізації, цілі навчання, програмні результати навчання, перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність тощо. Також на сайті представлена попередня версія ОП (<https://cutt.ly/FETd14u>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Усі учасники освітнього процесу використовують єдиний офіційний вебсайт МДУ - <http://mdu.in.ua/>. Але окрім того багато актуальної інформації для студентів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» розміщено на вебсторінці історичного факультету (<http://history.mdu.in.ua/>). Коректно працює пошукова система вебсайту МДУ та історичного факультету. Стейкхолдери беруть активну участь у розробці та доповненні ОП, про що свідчать рецензії роботодавців, угоди про співпрацю, залученість роботодавців у освітній процес, активна участь роботодавців в обговоренні ОП. Позитивні практики. Варто відзначити, що на вебсайті МДУ є сторінка <http://mdu.in.ua/publ/> де розміщуються усі проєкти нормативних документів, які плануються прийматися ЗВО і кожен зацікавлений учасник освітнього процесу може подати свої пропозиції та зауваження до керівництва МДУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. На сайті МДУ, сайті історичного факультету МДУ розміщено лише базову інформацію про ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза». Зважаючи, на необхідність цієї ОП для Донецької області необхідно збільшити її промоцію на офіційних інформаційних каналах ЗВО. Рекомендації. Розмістити на вебсайті МДУ більше інформації про ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти: таблиці пропозицій, результати обговорення ОП, результати опитування здобувачів, випускників та роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОП у контексті критерію 9 (створення можливостей для участі стейкхолдерів у розробці та доповненні ОП, широку залученість роботодавців до освітнього процесу) та враховуючи недостатню промоцію ОП на інформаційних ресурсах МДУ, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група висловлює подяку керівництву та адміністрації Маріупольського державного університету, академічному персоналу, представникам усіх сервісних та інших служб Університету за сприяння в організації онлайн-візиту, за відповідальний підхід з боку ЗВО, за створення доброзичливої атмосфери, яка сприяла налагодженню конструктивної співпраці ЕГ та усіх зацікавлених сторін під час візиту. Окрема подяка Гарантові ОП пані доц. О.Л. Гільченко за співпрацю, оперативність в реагуванні на запити ЕГ: надання додаткових документів, організацію резервної зустрічі, створення позитивної робочої атмосфери візиту, забезпечення присутності усіх заявлених учасників зустрічей або їх заступників в разі виникнення форс-мажорних ситуацій у фокус-групах згідно з програмою візиту.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Бульбенюк Світлана Степанівна

Члени експертної групи

Валюх Людмила Іванівна

Спересенко Микола Володимирович